

חינוך לחיים

פרשת וירא

יוסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור ויגר בגרר- אז לכאורה היכן אברהם גר בגרר או בין קדש ובין שור?? אתמהה!! הורים רבים מתלבטים האם לחשוף את בינהם לסגנונות שונים או עדיף לסגור אותם בחממה? מחנכים רבים מתלבטים האם כדאי לעבוד עם ילדי הקירוב בערי הספר ולהחשיף ל... הבה ונראה את דברי המחנך הדגול הרש"ר הירש על פס' זה: מסביר הרש"ר הירש שאברהם רצה לבדוד את עצמו ולכן ישב בנגב כי חינוכו של יצחק צריך להיות בבדידות הרחק מכל השפעה שלילית, ולאט לאט הוא יצר קשר עם סביבתו בצורה מבוקרת ורוצה קשר עם חיי העיר. מדוע?? מתי?? הבה ונראה את לשון קודשו "אם לא טעינו בכל, הרי אנו מעיזים לומר, שהצפייה הקרובה להולדת הבן - היא היא, שהביאה את אברהם ושרה לכלל ההחלטה לשנות את מקום מושבם. יצחק חייב להתחנך בבדידות, בריחוק מקום מכל השפעה מזיקה. ברם הבידוד המוחלט, המונע מן החניך כל מגע עם חיים אחרים, עם מחשבות ושאיפות אחרות - אף הוא אינו אלא שגיאה חינוכית מסוכנת. צעיר שמעודו לא ראה חיים, השונים מחיי הוריו; מימיו לא למד לכבד את מוסר אביו, בהשוואה עם ערכים זרים ומנוגדים; צעיר כזה וודאי יפול קרבן, עם פגישתו הראשונה, לכל השפעה קלה; כדרך שהמתיירא מהאוויר ומסתגר בחדר - מובטח לו, שילקה בנזלת עם יציאתו הראשונה לאוויר החופש. בן - אברהם, העתיד לשאת מורשת - אברהם - חייב, מזמן לזמן, להיכנס לעולם הזר לרוח אברהם; יעריך שם את השונה והמנוגד, ויחסן את עצמו להחזיק בהליכות אברהם - בתוך עולם המנוגד להן. לשם כך בוחר אברהם בבירת מלך פלשתים. דומה, כי בארץ פלשתים לא פשתה השחיתות באותה מידה, שאליה הגיעה בכנען; ולכן לא חלה על פלשת גזירת הכלייה, שנגזרה על האמורי לאחר ששולם עוונו".

קיצוניות לכל צד אינה טובה - לשלוח נער צעיר לראות בשדות זרים זהו סיכון חינוכי אדיר ממדרגה ראשונה אשר עלול למוטט עליו אסון גדול, אסון של איבוד כל ההשקעה החינוכית של זמן רב, אך דווקא היציאה של הנער אל העולם השונה ואולי המנוגד לחינוך לו הוא זכה בבית הוריו, היציאה הזו היא אשר תגרום לו להכיר בדרך הנכונה שהנחילו לו הוריו מתוך בחירה וידיעת האמת ולא כגזירה למשה מסיני. מאידך כאשר שרה רואה שהקירוב של ישמעאל פוגע בחינוך של יצחק, היא דורשת מאברהם אבינו לגרשו והקב"ה מסכים לדבריה, כי זה המקום הגבול והקו בין קירוב הלבבות לפגיעה ערכית בערכים אם נתבונן על לוט שהלך לגור בסדום ואיבד שם גם את בנותיו הנשואות לחתניו... וגם את בניו... 'ויהי כמצחק בעיני חתניו' הם צחקו עליו ונספו משום שהם נהיו סדומניקים. כי מי שגר במקום רשע. הילדים נשאבים לחינוך המקומי. לעומתו ניצב אברהם ומבין שבשביל חינוך חייבים את הממוצע!!! קיצוניות ובדידות מצד אחד. והתערבות מוחלטת מצד שני. זה אסון וזה אסון!!! חובה לחנך שיש שונה ויש אחר ועם כל זאת החינוך בבית שלנו הוא כזה!! זה נותן לילדים את הכח להבין ולאתגר את עצמם כי החינוך וההשקפה בבית היא דרכנו, אבל בחוץ יש אנשים ודעות שונות. אבל אם אין אחר ולא נותנים לילד את הידיעה שיש שונה בעצם לא נתנו לו חיסון וכלים להתמודד עם השונה והאחר

גם בכיתה או בשכונה יודע התלמיד שיש ילדים שהם לא בקו של הבית שלו. גם מחנך שעובד בעיר מעורבת יודע להבדיל בין הסגנונות. דווקא הרבה שגדלו (או עבדו) בשכונה מעורבת או בעיר מעורבת ידעו לחנך ולהתחנך כי השכילו להבין שיש הם ויש אנחנו ויש לו את הכלים להתמודד עם השונה ויודע שיש שונה וזה נותן ערך מוסף לחינוך עם כלים להתמודדות באתגרי החיים

קיצוניות איננה טובה לא רק מעצם היותה קצה אלא כי אין לאדם כלים להתמודד במקרה של גילוי צד שני! גם הבדידות והתכנסות כניתוק מוחלט כביכול אין צד שני, היא הרת אסון משום שביום שיתגלה הצד השני... והרי לכל מטבע יש שני צדדים גם אם אחד מהם וודאי אינו נכון ולא טוב, אבל הוא קיים! אתה תאלץ להתמודד איתו, ומה הכלים שיהיו לך להתמודד?? מעולם לא אתגרת את עצמך בשאלה איך מתמודדים עם הצד השני. נקודת האמצע היא נקודת האיזון, חשיפה איטית ומבוקרת. יחד עם הנחלת ערכים נכונים וחיידוד העמדות יתנו כלים לדעת שיש שנוהגים אחרת, אבל אנחנו מחונכים אחרת, לנו יש מסורת שונה!!

כמובן שכל זה בשום שכל ואין הכוונה בחשיפה לשבת וללמד אותו שיש בעולם אנשים רעים וחטאים... אלא מטבע הדברים כשכל אחד גר ובתוך עמו הוא יושב. הילד נחשף לסביבתו ולאזור מגוריו. פה ושם יוצא לקופת חולים או לחנות, הילדים רואים ולומדים את העולם, והחכמה היא לדעת לנתב נכון את הדרך החינוך הביתית בצורה של מתן כלים וחשיבה עניינית וחיונית על המסלול שבה הבית צועד לאור חינוך ההורים.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com